

Natuur- en Vogelwacht
"De Alblasserwaard"

ONZE WAARD

HERFST 2025 www.nvwa.eu

1969

2025

BESTUUR

Voorzitter	<i>Marcel Hoornweg</i>	Oud-Alblas	voorzitter@nvwa.eu
Secretaris	<i>vacature</i>		secretaris@nvwa.eu
Penningmeester	<i>Sjoerd Veerman</i>	Alblasserdam	penningmeester@nvwa.eu
Bestuurslid	<i>Wim Hoogkamer</i>	Papendrecht	w.hoogkamer1@upcmail.nl
Bestuurslid	<i>Nel Welschen</i>	Dordrecht	nelwelschen@outlook.com
Bestuurslid	<i>Linda Manz</i>	Papendrecht	lindamanz1@hotmail.com
Bestuurslid	<i>vacature</i>		

NVWA ONLINE

Website www.nvwa.eu
Mail info@nvwa.eu
www.instagram.com/natuurlijkalblasserwaard/
Zoek op: natuurenvogelwachtalblasserwaard

INLEVERDATA KOPIJ

Winternummer 15 december 2025
Voorjaarsnummer 1 maart 2026
Zomernummer 1 juli 2026
Herfstnummer 1 oktober 2026

CONTRIBUTIES

De contributie voor leden is minimaal €20,00 per jaar.
Meer mag, graag!

Jeugdleden tot 18 jaar betalen € 10,00.

De contributie kunt u overmaken op bankrekening:
NL 85 RABO 0113 0630 83 ten name van Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard te Papendrecht. Onder vermelding van: ledenbijdrage.

De vereniging is een IVN afdeling. Voor €12,50 extra bent u ook IVN-lid.

De vereniging is een ANBI-instelling. Giften aan de NVWA kunnen voor u zowel via de giftenaftrek als via de periodieke giften een belastingvoordeel (vermeld RISN:803497180) opleveren.

Ledenadministratie:

Aan- en afmeldingen van lidmaatschap of adreswijziging kunt u doorgeven via info@nvwa.eu of schriftelijk via Postbus 171, 3350 AD Papendrecht.

Voor alle andere betalingen aan de vereniging graag gebruik maken van bankrekening
NL 85 RABO 0113 0630 83 t.n.v. NVWA te Papendrecht.

NATUUR- EN VOGELWACHT “DE ALBLASSERWAARD”

De vereniging heeft ten doel: *Het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het landschap, de natuur en het milieu in de Alblasserwaard en het gezamenlijk beleven daarvan.*

Zij is opgericht op 25 november 1969 en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40321641. Postbus 171 3350 AD Papendrecht.
Adres: Matenaweg 1, 3356 LS Papendrecht in het Streeknatuurcentrum.

COLOFON

‘Onze Waard’ is het vier keer per jaar verschijnende verenigingsblad.

Redactie: Tom Kalkman, Dick Markesteijn en Linda Manz.
Redactieadres: redactieonzewaard@nvwa.eu

Opmaak en druk: Vanderperk Groep

Oplage 620

Tekening voorkant: Zwavelkopjes door Piet van Meerkerk

INHOUD HERFST 2025

3	Van de voorzitter	9	Nieuws uit de Boezem	14	Een eldorado voor egels
	Jeugdlidmaatschap	10	Vervolg steenuilen broedseizoenen 2025	16	Verslag RAS boerenwaluw
4	Lezingen/presentaties			18	Vrijwilligers gevraagd
5	Het vlasbekje	12	Minder melk meer natuur: de koers van de familie Verhoef		
6	Nachtvinders	13	Boekentip		
8	Overpeinzing				

Van de voorzitter

Ongeveer een maand geleden las ik een krantenbericht dat ik graag met u wil delen. “De politiek van de gemeente Molenlanden maakt zich grote zorgen over nieuwe woningbouw- en weidevogelbeleid van de provincie”. Het gaat hierbij om de aangepaste koers van de provincie Zuid-Holland om onbebouwd gebied onbebouwd te laten en meer bescherming te bieden voor weidevogels.

Het staat allemaal te lezen in de “Internetconsultatie Herziening Omgevingsbeleid 2025 002”. De provincie loopt daarbij al een beetje vooruit op de komende Nota Ruimte van het Rijk, die in 2026 wordt gepubliceerd. Hiervan is al de ‘Ontwerpnota Ruimte’ beschikbaar. Daarin wordt de Alblasserwaard als waardevol cultuurlandschap aangemerkt. Omdat de CO2 uitstoot sterk toeneemt door verdere inklinking wordt in het voorontwerp als uitgangspunt gekozen dat in de veenweidegebieden vernatting moet plaatsvinden teneinde de CO2 uitstoot te verminderen. Dat sluit mooi aan bij wat nodig is voor vogelweidegebieden. Voor de Alblasserwaard wordt m.b.t. woningbouw gesproken over “vitaliseren”, ofwel “het versterken van bestaande structuren en het opvangen van de autonome bevolkingsontwikkeling. De opgave is hierdoor meer kwalitatief van aard, en waar nodig worden woningen toegevoegd door middel van verdichting binnen kernen en ‘straatje erbij’”. Geen grote nieuwe woonwijken dus.

Openingstijden Streeknatuurcentrum

Het Streeknatuurcentrum is tot nader order geopend op:
Zaterdagmiddag van 13:00 – 17:00 uur

Het bestuur

In de nota van de provincie staat heel veel te lezen. Het gaat om energie, landbouw, mobiliteit, economie, water, etc. Het is bijzonder dat juist dat kleine stukje over de vogelweidegebieden eruit wordt geplukt. Vanzelfsprekend kan dit haaks staan op gemeentelijke woningbouw-wensen. Maar het is niet of het één of het ander, zoals de gemeente Molenlanden in een reactie min of meer stelt. Zowel op rijksniveau als op provinciaal niveau dringt het besef door dat we binnen de Alblasserwaard tegen grenzen aanlopen, om niet te zeggen dat we die grenzen al ruimschoots zijn gepasseerd. Willen we nog iets over houden van onze natuur en willen we over 10 jaar nog weidevogels kunnen tellen, dan moeten er ingrijpende maatregelen worden genomen. Het beleid van de provincie biedt daarbij een steuntje in de rug.

Marcel Hoornweg

Jeugdlidmaatschap Natuur- en Vogelwacht “De Alblasserwaard”

Ouders of verzorgers en grootouders is uw kind of kleinkind al lid van de Natuur- en vogelwacht?

Met ingang van januari 2026 zijn daar een aantal leuke voordelen aan verbonden.

Al jaren is er een mogelijkheid voor de jeugd om jeugdlid te worden van de Natuur- en Vogelwacht “De Alblasserwaard”. Er zijn tot nu toe nog geen voordelen aan verbonden. Met ingang van januari 2026 komt hier verandering in.

Jeugdleden vanaf 4 t/m 18 jaar betalen 10,00 euro per jaar.

Wat houdt het lidmaatschap in?

- Zij kunnen 4x per jaar gratis deelnemen aan de vakantie activiteiten.

- Oudere jeugd (12 t/m 18j.) mag de lezingen gratis bijwonen.
- De jeugd krijgt de gelegenheid om iets te schrijven voor Onze Waard of de website.
- Jeugdleden worden (via email) op de hoogte gehouden van activiteiten die er georganiseerd worden.
- Jeugdleden ontvangen het blad Onze Waard. Indien hun ouders ook lid zijn, wordt er één exemplaar per gezin gestuurd.

Aanmelden als jeugdlid kan via info@nvwa.eu

Onder vermelding van naam, geboortedatum, postadres en email-adres jeugdlid of dat van hun ouders.

Lezingen/presentaties in het Streeknatuurcentrum

20 november 2025

Wat is de aantrekkingskracht van bevers?

door Jaap Nispeling

Ten eerste is het handig dat je van de natuur houdt en het maakt niet uit in welke vorm. Zelf kamperen is ook een vorm van genieten van vrijheid met de natuur om je heen en zo ben ik er vanaf mijn geboorte mee opgegroeid. Het logische gevolg is dan ook dat ik me ben gaan bezighouden met de natuur.

We zijn gaan wonen in Ridderkerk waar dichtbij een 8 hectare groot griend gebied ligt en een 80 hectare getijdenpolder is. Ik werkte bij de gemeente en ik ben dan ook lid geworden van de Natuur Vereniging IJsselmonde te Ridderkerk.

In 2011 zag ik heel vroeg op een zondagochtend knaagsporen van een bever. Toen begon mijn fanatisme om deze dieren te spotten en er zo veel mogelijk over te weten te komen. Tot diep in de nacht en met min 9 graden, sneeuw, regen en in een schuiltent, heb ik heel veel uren doorgebracht in dit gebied. Daarna volgden andere locaties waar ik de bevers wist te vinden (ook in meerder landen).

Het gevolg na jaren later is dat er nageslachten zijn gekomen die ook weer nieuwe burchten hebben. In de presentatie komt nog veel meer moois van de natuur en bevergebieden naar voren. Er is eigenlijk geen enkele reden om thuis voor de buis te gaan zitten als je van zo dichtbij de natuur kan bewonderen.

15 januari 2026

De wondere wereld van vogelnamen en vogelaarsjargon door Toine Andernach

Toine Andernach studeerde Taal- en Literatuurwetenschappen en is al zijn hele leven gefascineerd door taal. Hij is een enthousiaste vogelaar en besteedt ieder vrij uurtje in vogelgebieden ergens in Zuid-Holland (of daarbuiten). Toine is actief lid van Vogelwacht Delft, waar hij excursies leidt en de basiscursus Vogels kijken geeft. Omdat hij wel eens wilde weten hoe het zat, schreef Toine het boek Baardman en Boterkontje, de vogel en zijn naam. Daarin verklaart hij op informatieve en grappige wijze de betekenis van soms raadselachtige vogelnamen. Waarom heet de fuut fuut en kan de putter putten? Inmiddels is van Baardman en Boterkontje de derde druk verschenen! In zijn nieuwe boek "Het mooie vogelwoordenboek" zet Toine bijzonder vogeljargon, vergeten vogelnamen, maar ook nieuwe woorden in de schijnwerpers. Wat is een geitenmelker? Waar zit de gonysvlek? En van wie profiteert een pelagische klepto-

parasiet? In luchtige en informatieve stukjes deelt Toine zijn fascinatie voor de manier waarop vogelaars vogels en de vogelwereld beschrijven. Daarin verweeft hij zijn persoonlijke vogelervaringen in het veld.

In een multimediale en interactieve presentatie neemt Toine u mee in de wondere wereld van de vogelnamen en het vogelaarsjargon, aan de hand van een aantal bijzondere namen en woorden uit zijn boeken. Natuurlijk is er gelegenheid voor het stellen van vragen. De avond wordt afgesloten met een quiz. In de pauze en na afloop is er gelegenheid om een boek te kopen en te laten signeren.

19 februari 2026

Van Aalscholver tot Zomertaling in De Wieden

door Ronald Messemaker

Ronald Messemaker (1969), geboren in 's-Gravenhage, werkt sinds 1993 als boswachter in De Wieden. Zijn passie voor natuur werd hem met de paplepel ingegoten. Het vogels kijken nam een ware vlucht toen hij als 14-jarige lid werd van de Haagse Vogelbescherming.

Interesse in fotograferen kwam tijdens het reizen naar vele landen om zo veel mogelijk vogelsoorten waar te nemen. Het op de gevoelige plaat vastleggen gaf daarbij een extra dimensie. De overgang naar het digitale tijdperk was even wennen, maar een switch waarvan hij tot op de dag van vandaag geen spijt heeft gehad.

De Wieden, onderdeel van Nationaal Park Weerribben-Wieden beslaat ongeveer 6500 ha. Dit weidse landschap met z'n hooilanden, kolkjes, trekpaten, rietvelden en moerasbos bleek een dankbaar onderwerp om te fotograferen. Zijn voornaamste doel is om bewoners, natuurwerkgroepen en recreanten bewust te maken van al het wonderschone dat om hen heen te vinden is.

De lezing "van Aalscholver tot Zomertaling" laat vele aspecten van dit bijzondere moerasgebied zien. Startend en eindigend met de winter zullen vele vogels de revue passeren. Daarnaast zal Ronald het nodige kunnen vertellen over (de ontwikkelingen in) het gebied en het beheer ervan. In oktober 2016 kwam het boek "Vogels van het Nationaal Park Weerribben-Wieden" uit. Ronald heeft als medeauteur veel beeldmateriaal voor dit prachtige boek aangeleverd.

De lezingen worden gehouden in het Streeknatuurcentrum van de Natuur- en Vogelwacht De "Alblasserwaard" aan de Matenaweg 1, 3356 LS Papendrecht. Aanvang lezingen 19.45 uur, inloop vanaf 19.30 uur. Toegangsprijs is 2,50 euro.

Het vlasbekje

tekst: Lieske Teeuw, tekening: Bram van Vliet

Een kruidachtige plant uit de helmkruidfamilie is het vlasbekje, dat de Latijnse naam *Linaria vulgaris* draagt. Net als andere leeuwenbekjes, heeft het vlasbekje lijnvormige bladeren.

Op een ruige, vochtige plaats, ook bij spoorlijnen, kan het in de zomermaanden doorschieten naar een hoogte van 90 cm. Zeker tot in de herfst blijven de planten bloeien. Opvallend zijn de grappig uitziende bloemen, die in een tros van zeker tien of meer boven op de plant staan. De bloem kan wel 3 cm groot worden en heeft een oranje keel, die door een lipdeel van de bloem wordt afgesloten. De vier tot vijf meeldraden en de stamper zijn daardoor niet te zien.

De bijgevoegde tekening, met dank aan Bram van Vliet, geeft een goed beeld van de plant.

Insecten die de nectar bij het vlasbekje zoeken, moeten de lip optillen om diep in de keel te duiken. Ze worden hiermee door twee keellijnen geholpen. Aan de onderzijde van de bloem zit namelijk nog een forse puntvormige zak, het spoor, waarin de meeldraden zitten.

Vroeger kwam het vlasbekje algemener voor, omdat er ook meer ruigten waren. Jonge kinderen hadden er wel aardigheid in om met hun friemelvingertjes de lip op en neer te bewegen, om de bloem te openen en te sluiten. Cicely M. Barker tekende bloemenkinderen en schreef er een gedichtje bij. Dit heeft ze ook bij het vlasbekje gedaan en ze vermeldt dan ook de namen die kinderen in Engeland voor Toadflax hebben gegeven. Als je het gedichtje hardop, in een zelfbedacht wijsje, leest, vergeet je het niet meer: dit is het vlasbekje!

The song of the Toadflax fairy

The children, the children, they call me funny names,
They take me for their darling and partner in their
games;
They pinch my flowers' yellow mouths, to open them and
close,
Saying, Snap-Dragon! Toadflax! Or, darling Bunny-Nose!

The Toadflax, the Toadflax, with lemoncoloured spikes,
With funny friendly faces that everybody likes,
Upon the grassy hillside and hedgerow bank it grows,
And it's Snap-Dragon! Toadflax! And darling Bunny-Nose!

Nachtvinders: meer dan alleen bruine motten!

tekst en foto's Jonathan Leeuwis

Als je het hebt over nachtvinders ontstaat bij veel mensen al snel het beeld van kleine motten die in je kleding zitten, of juist de eikenprocessierupsvlinder waardoor je "niet meer veilig het bos in kan". Motten dragen nou niet direct een positief imago met zich mee. Toch is het vooral onwetendheid die deze verborgen soortgroep tot een ondergeschoven kind maakt. Alleen in Nederland tellen we namelijk al ruim 2400 soorten nachtvinders. Dat tegenover 53 soorten dagvlinders die we hier tellen. Eind augustus werd de 1000e nachtvinderssoort voor de Alblassterwaard gevangen in Hoogblokland. Tijd om de wonderlijke wereld van deze mysterieuze soortgroep eens letterlijk en figuurlijk in het licht te zetten!

Motten

Wanneer je het over motten of nachtvinders hebt, ontstaat er al snel een beeld van bruine onooglijke vlinders die bijna het daglicht niet waard zijn. Ga je erin verdiepen, dan valt je mond al snel open van verbazing! Je komt ineens in een wereld terecht waarin je de mooiste soorten tegenkomt, in allerlei kleuren, vormen en maten! Van de echte big boys als de ligusterpijlstaart en het blauw weeskind, tot de enkele millimeters grote kunstwerkjes als de paardenkastanje mineermot en het sergeant-majoortje. De ene soort is nog mooier dan de andere! Sommige soorten hebben patronen en kleuren die zelfs Rijksmuseum-waardig zijn!

Dierentuin

Niet alleen het spectaculaire uiterlijk van veel nachtvinders maakt deze soortgroep zo uniek. Ook dragen veel soorten de mooiste namen met zich mee. Wat denk je van het linde herculesje, het goudvenstertje, de kajate-houtspanner of het crème kijkgaatje? Daarnaast kan je in één nacht ook zomaar de halve dierentuin in je eigen tuin aantreffen! Het pinguintje, de dromedaris, het ka-

meeltje, de hyena, een witte tijger, het schaapje of de grote beer: het fladdert hier allemaal rond!

Macro's en micro's

De nachtvinders in Nederland kun je in twee soortgroepen verdelen, de macro's en de micro's. Van de macro's tellen we in ons land ongeveer 850 soorten, van de micro's ruim 1400. Het verschil zit hem vooral in het formaat, zoals de naam al doet vermoeden. De micro's zijn over het algemeen een stuk kleiner. Maar je voelt het misschien al, hier zitten weer uitzonderingen tussen die het lastig maken. Daarom hier een rijtje kenmerken die het verschil verder uitleggen: micro's hebben draadvormige antennen en die liggen meestal in rust over het borststuk heen (veel macro's houden hun antennes onder de vleugels); micro's hebben lange poten, grove schubben op de vleugels en de vleugels hebben vaak zeer lange franje aan de achterrand.

Schutkleuren of blufpoker

Als er zoveel soorten zijn, waarom zie je ze dan zelden overdag? Dit komt omdat nachtvinders vaak bovenvleugels hebben met enorme schutkleuren. Hiermee gaan ze volledig op in hun omgeving. Daarbij weten de vlinders klaarblijkelijk ook zelf hoe ze er uit zien. Ze gaan namelijk altijd precies zitten op de stammen, muurtjes of bladeren die het meest matchen met de kleur en tekening van hun vleugels. Erg wonderlijk! Soorten als de wapendrager gaan nog een stapje verder.

De vlinder heeft namelijk helemaal de tekening en vorm aangenomen van een afgebroken takje! Daarnaast heb je een aantal soorten die gaan voor een andere tactiek: blufpoker! Denk bijvoorbeeld aan de hoornaarvlinder.

Deze vlinder kan zichzelf, net zoals alle andere soorten motten, niet verdedigen. Dus wie niet sterk is, moet slim zijn. Door te lijken op een hoornaar, houdt hij roofdieren

Blauw Weeskind

Ligusterpijlstaart

Wapendrager

Hoornaarvlinder

Koperuil

op afstand. Eigenlijk een schaap in wolfskleren dus.

Nachtvinders in de Alblasserwaard

Zoals eerder gezegd is eind augustus de 1000e nachtvindersoort voor de Alblasserwaard gevonden. Een mooie mijlpaal! Het is de gelijnde grasuil. Zie <https://alblas.waarneming.nl/waarneming/view/371386440> Zoals bij heel veel insectensoorten hebben ook nachtvinders allemaal hun eigen waardplant(en). Op deze planten leggen ze hun eitjes, en groeien de rupsen op. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat een groot deel van de soorten die in de Alblasserwaard zijn gevonden gebonden zijn aan typische planten van het laagveen. Zo hebben we bijvoorbeeld veel soorten met 'riet', 'zegge', 'lisdodde' of 'gras' in de naam. Ook kom je veel vlinders tegen die gebonden zijn aan verschillende soorten wilgen, populieren en eiken. Naast deze standvlinders die hier thuishoren in de regio, hebben we ook nog te maken met trekvlinders. Wat veel mensen niet weten is dat het niet alleen maar vogels zijn die grote afstanden afleggen. Ook vlinders, soms nog geen centimeter groot, kunnen gerust vanuit Zuid-Europa of Noord-Afrika naar hier komen vliegen. Gecombineerd met klimaatverandering, zien wij hierdoor steeds meer zuidelijke soorten oprukken, zoals bijvoorbeeld de zuidelijke grasuil. Tot 2020 was dit nog een extreme zeldzaamheid in ons land. Tegenwoordig worden ze in de hele Alblasserwaard gevangen.

Nachtvinders kijken

Misschien hangt deze vraag dit hele artikel al in uw hoofd: 'Maar hoe tel je die nachtvinders dan?'. Hiervoor zijn speciale hulpmiddelen. Om te beginnen is het goed om te weten dat de meeste nachtvindersoorten op licht afkomen. Dit doen ze omdat nachtvinders met de rug naar het licht vliegen. Zo weten ze wat boven en onder is. Het klinkt misschien wat raar, maar als je maar een enkele milligram weegt, is het moeilijk navigeren in het donker. Door met de rug naar het licht te vliegen kunnen ze hun koers blijven houden.

Nu heb je speciale lichtvallen. Dit zijn emmers of kisten vol met eierdozen met daar boven doorzichtige platen die als trechters naar beneden lopen. Boven de kisten of emmers hangen speciale UV- of ledlampen. De vlin-

ders komen op het licht af en gaan via de trechter naar beneden. Onderin zit een spleet waardoor de vlinders kruipen. Vervolgens zoeken ze een plek op tussen de eierdozen. Op deze manier kun je op een warme zomeravond soms wel tientallen of zelfs 100+ vlinders vangen! Deze kun je in de ochtend rustig bekijken, waarna je voorzichtig de doosjes uitklopt in de vegetatie. Het hele jaar rond staan liefhebbers met hun lichtvallen in de tuin. Deze worden fanatiek ingevoerd via www.waarneming.nl, waardoor er een prachtige database ontstaat van welke soorten er in ons gebied voorkomen.

Enthousiast geworden?

Ben je nou zelf ook enthousiast geworden? Dan is het zeker een aanrader om zelf een nachtvlinderbak of Led-Emmer aan te schaffen. Deze zijn te verkrijgen via de website van de Vlinderstichting of via www.vermandel.com. Ben je handig? Dan kan je ook gerust zelf een bak in elkaar knutselen met hout en plexiglasplaten. Bestel dan wel de lamp bij Vermandel, dan weet je dat je in ieder geval de juiste hebt.

Smeren

Er is nog één andere truc voorhanden: smeren! Sommige soorten nachtvinders reageren niet op licht, maar komen wel graag wat slurpen van een zoet smeermengsel. Dit mengsel kan je heel simpel zelf maken. Het enige wat je hoeft te doen is rode wijn en suiker door elkaar mengen, en deze roeren totdat het een geheel is. Hiervoor gebruik je de verhouding van 1 liter rode wijn en 500 gram witte basterdsuiker. In de schemer spuit je met een plantenspuit dit mengsel tegen bomen aan. Vervolgens loop je gedurende de avond met een zaklantaarn geregeld deze bomen langs, en kijk je of er vlinders zijn die zich te goed doen aan jouw persoonlijke mottenkroeg! Vooral soorten als het rood weeskind, de piramidevlinder en verschillende uilen gaan hier erg goed op!

Hopelijk ben je aan de hand van dit artikel zelf ook enthousiast geworden voor deze prachtige soortgroep, en ga je in je eigen tuin en omgeving aan de slag. Wel een kleine waarschuwing vooraf: Weet waar je aan begint! Het werkt namelijk erg verslavend.

Overpeinzing van een 84 jarige natuurbewonderaar

tekst Leen den Ouden

Ons collectieve geheugen gaat niet ver terug.

Ik herinner mij nog de voedseldroppingen en het kaal-scheren van de meisjes die met Duitsers bevriend waren aan het einde van de oorlog in 1945. Wij hadden meerdere Indische jongens in de klas. Een van die jongens kromp elke keer in elkaar, als de onderwijzer gewoon langs liep. Dat herinnerde ik mij, tijdens de afgelopen Indische bevrijdingsfeesten.

Ook hoorden we – op 1 februari 1953 - op de zondag-school, dat de dijken in Zeeland en Zuid-Holland waren doorgebroken. We hoorden op de radio dat Rusland kernkoppen naar Cuba stuurde en dat President Kennedy de oorlog zou verklaren, als de Russen niet omkeerden. Het liep gelukkig goed af. Dit laatste misschien een goede raad aan President Trump. Russen luisteren pas bij een bikkelharte confrontatie.

Maar nu mijn verhaal over de natuur

Als 6-jarige verhuisden mijn ouders van Rotterdam naar Den Haag. Op mijn 10e jaar had ik een onderwijzer, die gek was van natuur. Hij had thuis een groot terrarium, daarin zaten o.a. ringslangen. En die moeten gevoed worden. Wij woonden toen ten oosten van de Bezuidenhoudse weg. Aan de westkant was de woonwijk compleet verdwenen. De Engelsen hadden per ongeluk, die wijk plat gegooid, ze dachten dat daar V1 installaties stonden. We staken de weg over en waren in ons speelterrein in het tuin. Daar waren de tuinen met elkaar

verbonden. – geen schuttingen –; dit was een natuur-eldorado.

Als wij nu onze schuttingen weg zouden halen, zou bij ons de natuur er ook anders uitzien.

We zagen daar HONDERDEN kleine vossen (vlinders). We vingen er sprinkhanen en kikkers, die stopten we in potten en namen ze mee. We gingen daarmee naar het huis van de onderwijzer om de vracht af te leveren. Maar helaas hij was niet thuis. Na overleg hebben wij besloten de sprinkhanen en kikkers door de brievenbus te deponeren.

De volgende dag in de klas bedankte de onderwijzer ons voor de sprinkhanen en de kikkers. Hij had nu weer voldoende voedsel voor de ringslangen. Wij kregen als beloning ieder een mooi kaartje, waarvan wij de serie spaarden. Dus dat was toen heel gewoon.

Nu kan dat allemaal niet meer. Je mag geen ringslangen meer houden. Sprinkhanen fotograferen we en laten we verder met rust. Met kikkers loopt het vaak niet zo goed af. Er is in Papendrecht onderzoek geweest naar de Heikikker tussen Sliedrecht en Papendrecht. Er zijn er toen 500 geteld. Na de bouwactiviteiten in Sliedrecht en Papendrecht Oost is er niets meer van over gebleven. Zo doen wij dat nu.

Toch hopen we op een betere toekomst. Voor sommige zaken kunnen we zelf zorgen! Zal die toekomst er komen?

Alblasserwaard, foto Wim den Besten

Nieuws uit de Boezem

tekst en foto Richard Slagboom

Zo aan het einde van de zomer is het een stuk stiller geworden in de Boezems van Kinderdijk. Veel vogels zijn uitgezongen. In het voorjaar zingen vogels uitbundig om een partner aan te trekken, maar zodra die gevonden is en er een nest is gebouwd, stopt het gezang. Zingen kost immers veel energie, en die wordt dan ingezet voor het grootbrengen van de jongen.

Toch is het broedseizoen voor sommige soorten nog niet voorbij. Afhankelijk van de soort, het weer, het voedselaanbod en het succes van het eerste nest, beginnen sommige vogels aan een tweede of zelfs derde leg. Zo komt het regelmatig voor dat blauwborsten, na twee maanden van stilte, eind mei opnieuw beginnen te zingen: een teken dat ze nog een keer voor nageslacht willen gaan.

De zwarte sterns, waarvoor eind april nestvlotjes zijn geplaatst, hadden een redelijk succesvol broedseizoen. Op het hoogtepunt waren 34 vlotjes bezet. Ook het broedsucces, het aantal jongen dat uitvliegt, lijkt mee te vallen. Dit is mede te danken aan het rustige en stabiele weer in mei en juni, precies de periode waarin er wordt gebroed en de kuikens uitkomen. Juist dan zijn ze bijzonder kwetsbaar voor wind en regen. Half juni telden de vogelaars van onze werkgroep gelukkig nog flink wat grote jongen op de vlotjes.

In eerdere jaren bleek het grootbrengen van jongen in Kinderdijk vaak lastig, vermoedelijk komt dit door een gebrek aan voedsel. De waterkwaliteit in de Boezems laat nog steeds te wensen over, met als gevolg dat er weinig jonge vis en grote insecten, zoals libellen, beschikbaar zijn. Zwarte sterns worden dan ook regelmatig ver van de kolonie waargenomen, op zoek naar voedsel, soms tot in polder Blokweer of zelfs helemaal in de Crezéepolder aan de overkant van de Noord, bij Ridderkerk. Die lange tochten kosten energie, wat uiteindelijk ten koste kan gaan van het broedsucces. Maar 2025 lijkt, gelukkig, een redelijk goed jaar te worden voor de zwarte stern.

Een soort die het al jaren opvallend goed doet, is de purperreiger. In Kinderdijk werden dit jaar 210 nesten geteld. Dat zijn er iets minder dan vorig jaar, maar het blijft indrukwekkend: Kinderdijk is nog altijd een van de grootste, mogelijk zelfs dé grootste, purperreigerkolonie in Noordwest-Europa. De laatste jaren ontstaan er zelfs kleine nieuwe kolonies elders in de Alblasserwaard. Mogelijk zitten de grote kolonies in Kinderdijk en de Zouweboezem inmiddels 'vol'.

Sinds 1990 is de purperreigerpopulatie in Nederland zelfs vervijfvoudigd. Een belangrijke verklaring hiervoor is het toegenomen neerslagpatroon in de Sahel, het

Afrikaanse overwinteringsgebied van deze vogels. De betere omstandigheden daar zorgen voor een hogere overlevingskans tijdens de wintermaanden.

Maar ik vermoed dat de purperreigers in Nederland ook flink profiteren van de explosieve toename van de Amerikaanse rivierkreeft. Deze invasieve exoot vormt een ernstige bedreiging voor de inheemse biodiversiteit en heeft veel sloten inmiddels vrijwel kaalgevreten. In de Krimpenerwaard zijn waterplanten nauwelijks meer te vinden en lijkt het overige slootleven grotendeels verdwenen. Zelfs het vertrouwde gekwaak van kikkers is nauwelijks meer te horen.

Toch is het opvallend dat zo'n 70% van alle Nederlandse purperreigers dagelijks heen en weer vliegt tussen Kinderdijk en de Krimpenerwaard om voedsel te zoeken voor hun jongen. Blijkbaar valt daar, ondanks de verwoesting van het ecosysteem, nog voldoende te halen. Vermoedelijk zijn dit de miljoenen rivierkreeften die er inmiddels leven. Een andere soort die hiervan profiteert is de fuut. Overal in de polder zie je tegenwoordig de futen met jong.

De impact van kreeften wordt ook in de Alblasserwaard steeds zichtbaarder. Daarover meer in een volgende editie.

Dit artikel verscheen ook in de Kinderdijkse Courant

Een gestreepte rivierkreeft met een driedoornige stekelbaars in z'n schaar.

De tweede stap naar het steenuilen broedseizoen 2025

tekst en foto's Pieter Klootsema

Leerling en mentor tijdens het ringen

In de voorgaande "Onze Waard" heb ik o.a. de controle ronde genoemd voor het vaststellen in welke kasten er dit jaar een broedpaar aanwezig was en of ze al aan de eileg-fase waren begonnen. Dit artikel is het vervolg hierop en ook wil ik even terug komen op de "oude dame" maar dan van een ander territorium. Het gaat om Wijngaarden waar deze oude dame met nummer 021 verblijft. Maar eerst de uitkomst van het broedseizoen 2025. Op 5 juni kon onze ringer in opleiding [RIO] samen met zijn mentor aan de slag aan de Bazeldijk waar de 4 eieren 3 pullen had opgeleverd. Al vlot had Bert de slag te pakken en konden wat foto's worden gemaakt van de trotse eigenaresse en de pullen. Natuurlijk kon de foto van leerling en mentor met de geringde pullen niet uitblijven.

Het gaat niet altijd goed

Nog 6 Kasten te gaan en nog 17 pullen te ringen deze dag. Een heuglijk feit was dat op één locatie waar 2 kasten hangen, beiden bezet waren met 5 en 4 eieren. Deze dag konden we hier 4 en 3 pullen van een ring voorzien. Deze kasten liggen ongeveer 50 á 60 meter van elkaar verwijderd op hetzelfde erf. Bij de ene kast

maak je een vreugde dansje maar bij een ander moet je constateren dat het dit jaar niet is geworden wat je had gehoopt. Zoals in Wijngaarden waar we 3 dode pullen van 5 dagen vonden op een bedje van dode muizen dus voedsel was hier niet het probleem.

Op 6 juni konden 2 pullen van een ring worden voorzien op een nieuwe locatie. Wat nog een heuglijk feit was omdat we bij 2 oude bezette kasten bot hadden gevangen.

Wachtend op een ringetje

Op 10 juni kwam het toch uit want in de kast bij Vuilendam zaten de 2 vrouwtjes nog steeds op de eieren en na het schouwen bleek dat deze onbevruucht waren.

Eieren schouwen

Hopelijk vinden de dames volgend jaar weer een dapper mannetje die een handje wil helpen. Van de kasten die we in afgelopen winter hadden geplaatst bleek niet één te zijn gebruikt en is het dus afwachten. Wel opvallend was dat bij de controle van een nieuwe kast in dezelfde knotwilg wel een steenuil wegvloog, maar de kast nog

schoon was. Hopelijk was deze uil op zoek naar een partner om te vertellen dat hij een woning had gevonden. Nadat we de laatste pul hadden geringd kwamen we wat natuurfragmenten op het internet tegen van Hendrik-Jan van Dijk. Hier waren enkele mooie opnamen van steenuilen te bewonderen. Nadat we van Hendrik-Jan de territoriumplaats hebben gekregen leverde dit een nieuw broedgeval op en een plek om een nieuwe kast op te hangen voor dit najaar. Zo werden de 2 kasten die dit jaar geen broedgeval opleverden, vervangen door 2 andere kasten.

De resultaat van al dat klimmen, ringen, meten en wegen is hieronder te zien:

43 Kasten gecontroleerd

12 bezette kasten

22 pullen van ring voorzien

2 nieuwe vrouwtjes geringd

6 onbevuchte eieren geconstateerd

3 dode pullen uit nest gehaald

Geschiedenis van een oude dame 021

Na de opvallende levensloop van de oude dame 037 te Alblasterdam wil ik nu de andere oude dame 021 te Wijngaarden bespreken. Ook dit vrouwtje zagen we voor het eerst in 2016 maar toen zat ze wel op eieren en ze was al zeker een jaar oud. Hier overtreft ze dus 037 met een jaar en is ze daarom onze oudste Steenuil vrouwtje met 10 levensjaren.

Vr 021 totaal 19 pul			
K09	27-5-2016	Vr geringd + 3 jongen 5dagen	Vr 021
K09	28-4-2017	Vr op 4 eieren	Vr 021
K09	24-4-2019	Kast Vr op 4 eieren [ring3831003 dood jong 2018]	Vr 021
K09	15-5-2020	Vr met 4 pulli 2dagen en 1 ei	Vr 021
K09	6-5-2021	4 eieren met vrouwtje in de kast	Vr 021
K09	4-5-2022	4 eieren met vrouwtje in de kast	Vr021
K09	24-4-2023	M/V met 4 eieren	M 959 V 021
K09	2-5-2025	Vr met 3 ei	Vr 021
K09	5-6-2025	Vr met 3 pul	Vr 021

Had het ene vrouwtje in haar territorium nog een uitwijk naar een andere kast, dit vrouwtje blijft haar hele leven trouw aan kast K09. Hoeveel verschillende mannetjes haar hebben begroet in de kast weten we natuurlijk niet omdat we deze niet terug hebben gevangen. Wel heeft ze 19 jongen kunnen laten ringen en dat betekent eentje minder dan dame 037. Nog een overeenkomst is dat beide dames in 2018 en 2024 niet hebben gebroed.

Natte pullen door alle aangevoerde wormen. Schoonmaken dus!

Minder melk, meer natuur: de koers van familie Verhoef

tekst en foto's Koos Leeuwenstein: een interview met Mattias Verhoef

Tijdens een bijeenkomst van Den Hâneker werd de **Natuur- en Landschapper Award** uitgereikt aan Mattias Verhoef. Deze prijs, beschikbaar gesteld door Den Hâneker en overhandigd door Jacques Verhagen van de Natuur- en Vogelwacht De "Alblasserwaard", is bedoeld voor agrariërs die met lef en visie bijdragen aan natuur en landschap in de streek.

Toen Mattias Verhoef dit jaar de prijs ontving, was hij zichtbaar verrast. "Ik sta niet graag op de voorgrond," zegt hij bescheiden. Toch voelde de erkenning voor hem én zijn gezin als een bevestiging dat ze de juiste weg zijn ingeslagen.

Mattias Verhoef tijdens de uitreiking

De omslag: minder is meer

In 2015 nam Mattias het bedrijf van zijn vader over: een traditioneel melkveebedrijf met zo'n 110 à 120 koeien, goed voor ongeveer 9.000 liter melk per koe per jaar. "Veel gras in voorraad, maar het lukte niet om dat optimaal in de koe te benutten zonder allerlei extra toevoegingen. Veel kunstmest, hoge kosten, hoge druk en tegelijk een groeiende zorg om de natuur. Daar hadden we steeds meer problemen mee."

"Het leek alsof we de koeien steeds harder moesten laten rennen," blikt hij terug. "Maar aan het einde van de streep hielden we weinig over. En belangrijker: het landschap en de natuur leden eronder. Dan vraag je je af: is dit de toekomst die we willen?"

Samen met zijn vrouw Coriene besloot hij het roer om te gooien. De omslag naar biologisch boeren met volledige weidegang was ingrijpend: minder koeien, minder kunstmest, minder machines. Veel trekkers en werktuigen werden verkocht omdat ze simpelweg niet meer nodig waren. "Dat was spannend," geeft hij toe. "Je laat zekerheden los, maar je krijgt er ook rust en overzicht voor terug. We

Grutto

zagen direct resultaat: in het eerste jaar verminderde de stikstofuitstoot met 40%. Nu ligt de reductie zelfs tussen de 60 en 70%. Mooi toch, als je zo je steentje bij kan dragen aan het oplossen van een groot probleem?"

Minder melk, maar hetzelfde rendement

Waar een intensieve melkkoe soms wel 13.000 liter melk per jaar produceert, zit Mattias nu rond de 5.000 à 6.000 liter per koe. Toch is dat geen achteruitgang. "We zijn minder gaan produceren, maar doordat de kosten net zo hard daalden, minder loonwerk, minder krachtvoer, geen kunstmest, houden we onder de streep hetzelfde rendement over. Minder omzet, minder kosten, hetzelfde resultaat."

En dat niet alleen: de koeien zijn gezonder en de bedrijfsvoering minder stressvol. "Weidegang is de norm. De koeien lopen buiten, eten gras, en dat zie je terug in hun gezondheid. We hebben minder dieren, maar wel sterkere, vitalere koeien. Dat geeft onszelf ook meer plezier in het werk."

Geloven in balans

De omslag betekende niet alleen veranderingen op het land, maar ook in denken. "Adviseurs zeiden: dit kan niet, je redt het nooit met minder koeien en zonder kunstmest.

Banken stuurden juist richting méér melk. Toch hebben we bewust gekozen voor een andere koers. Je moet durven loslaten, anders blijf je gevangen in schulden en hoge aflossingen.”

Het geloof speelt voor de familie Verhoef een belangrijke rol. “We geloven dat de aarde ons gegeven is om goed voor te zorgen. Dat geeft richting en vertrouwen. Uiteindelijk gaat het om balans: tussen economie en ecologie, tussen werk en plezier in het leven, tussen zorg voor de natuur en zorg voor elkaar.”

Samenwerken met Staatsbosbeheer

Een belangrijke stap was de samenwerking met Staatsbosbeheer. Mattias: “Na een periode van aftasten begrepen we elkaar steeds beter. We kregen tips over inrichting van het land, gingen gefaseerd maaien en later maaien, zodat de weidevogels hun nesten kunnen grootbrengen. En het werkt: dit jaar hadden we maar liefst 24 nesten van weidevogels op ons land.”

Resultaat: gezondere koeien, rijkere natuur

De resultaten zijn zichtbaar. De koeien zijn gezonder, de kosten lager, en het landschap is rijker aan bloemen, kruiden en vogels. Voor de familie Verhoef is dat misschien wel de grootste winst. “Het gaat niet alleen om geld of liters melk,” besluit Mattias. “Het gaat om plezier in het leven, gezondheid van mens en dier, en er zijn voor elkaar. Wij hebben geleerd dat minder soms juist méér is: meer balans, meer natuur en meer voldoening.”

Inspiratie voor anderen

Met hun aanpak laat de familie Verhoef zien dat een andere manier van boeren wél mogelijk is: biologisch, met minder omzet maar lagere kosten en uiteindelijk hetzelfde rendement. Hun boerderij is daarmee een inspirerend voorbeeld voor andere boeren in de streek – én een verrijking voor de natuur in de Alblassterwaard.

“Je moet de sprong durven maken,” zegt Mattias. “Niet half, maar volledig. Dan ontdek je dat het wél kan: boeren mét de natuur, in plaats van ertegenin.”

Winterkoning, foto: Rick Dekker

BOEKENTIP

Vraagt u zich wel eens af of de jeugd, met telefoon vogelgeluiden opneemt en zich laat vertellen wat ze horen? Toch komt het voor.

Op die manier oefenen zij zich in het herkennen van zang en roep. Mijzelf heeft dat vroeger veel kijk- en luistertijd gekost.

Maar waarschijnlijk denkt u: “daar heb ik al helemaal geen tijd voor en als ik al tijd heb, is dat meestal ‘s avonds.”

Er is een oplossing! Nico de Haan heeft een boekje geschreven: ‘De virtuoze vogelzanggids’. Het kost € 29,99.

Wat is er nu zo bijzonder? Er staan QR codes in. Bij de 200 vogels staat per vogel de roep en de zang.

Tevens is per vogel een QR waarin Nico de Haan de vogelgeluiden toelicht om het geluid te onthouden.

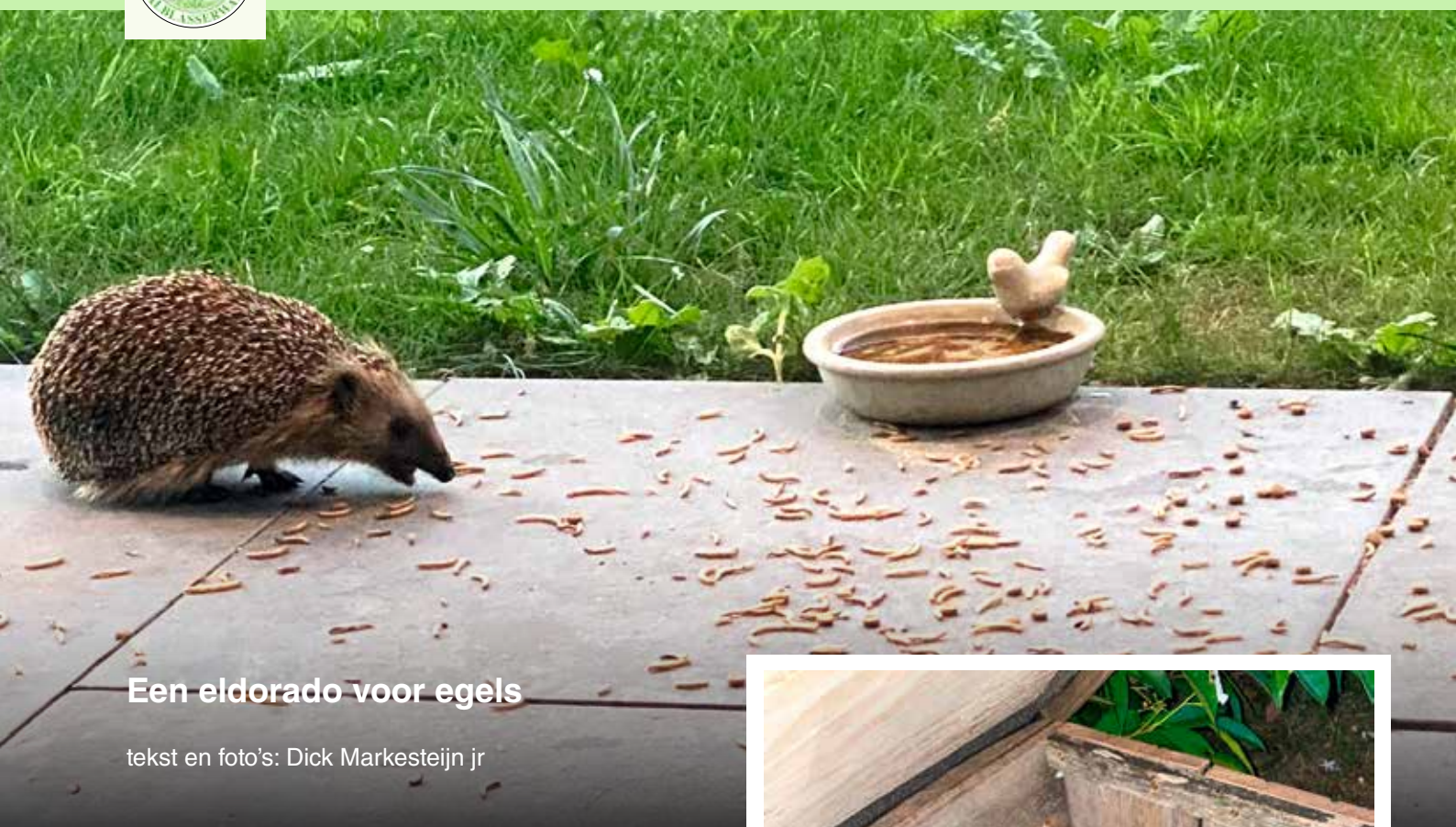
De vogels zijn ingedeeld naar leefgebied en naar seizoenen en tijdstippen en naar bijzondere omstandigheden.

Zo kunnen vogels op meerder plaatsen voorkomen, soms met andere zang, zoals in het laatste deel van het boek.

Nachtroepers (uilen), drummende, lachende, ratelende, knorrende en blatende vogels (watersnippen) komen aan bod.

Als u uw vogelkennis weer op wil halen of wil weten wat u buiten hoort is dit een leuk boekje voor u en voor de jeugd!

Veel succes! Het boek is te bestellen bij Vogelbescherming en bij de boekhandel.

Een eldorado voor egels

tekst en foto's: Dick Markesteijn jr

Egels hebben iets magisch. Bij mijn overburen hadden jongelui op een zwoele zomeravond een klein tuinfeest, en dat ging gepaard met plezier en jolijt. Ineens riep er één: "kijk, daar loopt een egel!" Op slag verstomde de herrie en sloop iedereen (niemand uitgezonderd) voorzichtig erheen om het beestje te zien en natuurlijk om met hun mobieltjes te fotograferen.

Op datzelfde moment zat ik met mijn burens in mijn achtertuin al een uur lang te genieten van twee egels die zich zowat binnen handbereik tegoed deden aan hetgeen ik had voorgeschoteld. Wij konden ons daarom goed voorstellen waarom de egel zo'n aantrekkingskracht had op de jongelui.

Het egelfeestje is een mooie aanleiding om eens wat te schrijven over onze belevenissen met de egels. Verwacht geen wetenschappelijk verhaal, want ik ben geen expert. Het is alleen leuk, want we lezen overal dat egels het moeilijk hebben.

We wonen in een klein groen nieuwbouwwijkje aan de rand van Sliedrecht, ons doodlopend straatje aan alle kanten omgeven door water. Ik had altijd gedacht dat het daarom niet pluis zou zijn voor egels. Bovendien wonen hier ook flink wat katten.

Wat schetste mijn verbazing toen ik van een buurman vernam dat daar elke avond stipt om 22.30 uur een egel bij zijn achterdeur stond, en hij opendeed voor hem (of haar). Vervolgens dribbelt de egel op zijn dooie gemak naar het voerbakje met kattenbrokjes. Eet er wat van, draait zich om, en gaat weer terug door de deur naar buiten. Helaas is de egel in het talud van de gemeen-

Drie egels in een hok

telijke waterplas, tegenover onze huizen, tijdens maaiwerkzaamheden om het leven gekomen. We waren er kapot van (en het was niet nodig geweest).

Er gingen een paar jaar overheen toen mijn burens ineens appten: "er zitten twee egels op ons terras te drinken uit het vogelbadje!" Onze harten maakten een sprongetje! En toen ging het snel.

We wisten natuurlijk al dat egels verzot zijn op kattenbrokjes en water. Daarin werd dus vanaf dat moment

elke avond voorzien. Buurvrouw nummer drie had een jaar eerder al een egelhuis, en mijn burens en ik konden dus niet achterblijven (en dat was niet uit jaloezie). Gedroogde meelwormen voor de vogels werkten ook als een magneet op de egels, waarbij het aangeboden water ook gretig aftrek vond.

Elke avond worden wij verblijd met bezoekjes van de egels. Vaak eentje, maar niet zelden twee en zelfs drie tegelijk! Hoeveel egels er in totaal rondzwerven rond onze huizen? Zijn het er meer dan drie? Uniek is natuurlijk de foto die buurvrouw nr 3 maakte van de inhoud van haar egelhuis: liefst drie egels knus op elkaar gepropt in de kast! Wij weer jaloers.

Nee, jaloers zijn wij niet op elkaar. We vinden het juist prachtig om elkaar te stimuleren en het resultaat is een eldorado voor egels. Visite staat stevast met de neus tegen het raam gedrukt als er weer een egel opduikt. Prachtig is het, en het wordt nooit gewoon. En dat in ons eigen straatje. Het is hier overigens aan het eind van een doodlopende straat, dus verkeersslachtoffers zien we hier niet (afkloppen)

Ik heb een wildcamera aangeschaft met een bewegingsdetector, die zelfs in het pikkedonker goed functioneert. Voor minder dan 100 euro maakt het prachtige beelden, dus dat is allesbehalve een miskoop. Die kan ik ook eens gebruiken om een ijsvogel langs onze sloot "te vangen" en de puttertjes wanneer die weer eens op de zaden van de zonnehoezen zitten. Ik zal dit artikeltje ook op de website van de NVWA (nvwa.eu) laten zetten met wat leuke egelfilmpjes erbij.

Ik begon dit schrijfsel dat ik met de burens in mijn achtertuin zat. We konden toen ook genieten van het opvallen-

Drie egels in het donker

de gesnuff van de ene egel richting de andere. Is het om de ander te imponeren of is het omdat ze elkaar aardig vinden? Heb je ooit wel eens in de nacht in de tuin een vreemd geluid dat je niet thuis kunt brengen? Ik maakte er een opname van. Zie de website: nvwa.eu!

Enneh.. hoe zit het dan met al die katten? Die leven vredig langs elkaar heen. De katten hebben eerder schrik van de egels dan andersom.

Het water rondom dan? Ik heb zelfs nog een grote vijver in de tuin. Ik las dat egels best kunnen zwemmen (op z'n hondjes), zolang ze maar ergens op de kant kunnen klimmen. Afijn, daarin is hopelijk ook voldoende voorzien. Tot nu toe gaat het goed. Afkloppen maar weer. Moraal van het verhaal: voorzie egels van kattenbrokjes, water en een egelhuisje (of andere natuurlijke schuilplaatsen) en je hebt een aantrekkelijke tuin voor de egel. Wie weet... En zo raak je ook nog eens van de slakken en kevers af zonder schadelijke middeltjes.

De egel en de kat

Verslag RAS boerenzwaluw 2025

tekst en foto's Ad Kooij

Ook dit jaar hebben we weer meegedaan met het RAS project 'boerenzwaluw'.

Een project waarbij je minimaal 5 jaar op dezelfde locatie(s) oude en jonge vogels vangt, ringt, weegt, leeftijd vaststelt en de vleugellengte meet. Van groot belang is het om op dezelfde locatie de vogels terug te vangen. Deze vogels zijn ter plekke in het voorgaande jaar/jaren geringd. Helaas is dat dit jaar niet echt gelukt.

De locaties

We starten altijd met de controles begin mei en ook dit jaar. De eerste controle was op 5 mei waarna geprobeerd werd wekelijks te controleren.

Helaas lukte dit ook dit jaar niet, door allerlei omstandigheden. Dit betekent dat niet alle pullen geringd werden en ook het aantal eieren niet precies bekend is.

We gebruiken bij het inspecteren van de nesten een telescopische inspectiespiegel. Een erg handig apparaat, maar als de eieren bedekt zijn met veertjes is het niet altijd goed te zien. Voorzichtig voelen met de vingers is een optie maar kan ook niet altijd en brengt de nodige risico's met zich mee. Ook het aantal pullen, die net uit het ei is, geven wel eens problemen wat het aantal betreft.

De laatste controle is afhankelijk van het feit of er nog eieren of te ringen pullen zijn.

mei	26
juni	130
juli	39
augustus	63

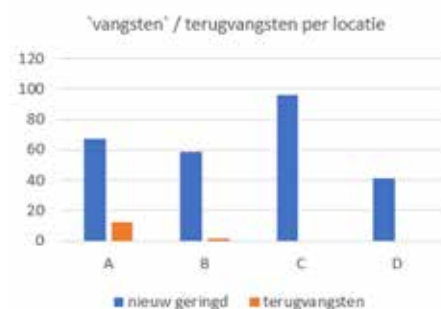
De laatste pullen zijn dit jaar op 29 augustus geringd. Wanneer we wekelijks willen controleren betekent dit dat je rond de 15 keer al de adressen langs moet. Regelmatig lukt het niet om alle adressen op één middag/avond te doen.

Al met al kost het dus behoorlijk wat tijd. Bij het proberen om volwassen vogels te vangen met een mistnet doe je sowieso maar één adres per dagdeel.

Nieuw dit jaar was dat we bij de bewoonde nesten een stukje tape plakten met daarop het nestnummer.

Dat bleek erg handig te zijn, alleen moet komend jaar het noteren beter. Het gebruik van twee lijsten leidt soms tot problemen. Dit is duidelijk een verbeterpunt voor ons.

	N	T
A	67	12
B	59	2
C	96	0
D	41	0

De boerenzwaluw

Gelukkig waren we ook dit jaar weer welkom op de vier bekende locaties. Ten opzichte van vorig jaar hebben er geen grote veranderingen plaatsgevonden. Op deze vier locaties ringden we in totaal 245 pullen en 18 adulte vogels.

Vorig jaar kwamen we niet verder dan 196 pullen. Staat tegenover dat we vorig jaar 37 vogels in de mistnetten vingen. Ook iets waar we komend jaar meer tijd/aandacht aan moeten/willen geven.

Zijn de eerste nesten begin mei bezet, tot in juli komen er nieuwe nesten bij of worden er oude in gebruik genomen. Zijn dit dan laatkomers of vogels van andere locaties of zijn het nieuwe paartjes van de "eigen" vogels? Een paartje dat een tweede broedsel produceert doet dit vrijwel altijd in hetzelfde nest.

In de grafiek hieronder moeten onder de vangsten ook de pullen die geringd zijn inbegrepen worden. Zoals te zien is er nogal een verschil tussen de locaties wat het aantal geringde vogels betreft. Dit komt gedeeltelijk door het aantal bezoeken dat verschilt maar vooral doordat er op locatie D tegenwoordig minder paren broeden en ook nog eens op lastige plekken. Terugvangsten zijn op die locatie vrijwel niet mogelijk zonder eerst verduisteringsmaatregelen te nemen.

Locatie C springt er duidelijk bovenuit. Hier zijn ook de meeste nesten en het grootste aantal 2e broedsels. Met de mistnetten zijn alleen nieuwe vogels gevangen en helaas geen terugvangsten. Wat de terugvangsten betreft is het opvallend dat op locatie B dit keer zo weinig vogels teruggevangen zijn. Vorig jaar was dit behoorlijk meer en dat komt niet alleen door de inzet van ons.

Ze wilden gewoon het net niet in, bleven er voor "hangen" en vlogen weer weg. In totaal waren er 7 legfels met zes eieren.

	1e	2e
A	10	5
B	9	1
C	11	6
D	12	4

Twee legfels werden verlaten en de overige 5 legfels waren goed voor 24 pullen.

Op Gors Landhoeve, op de grens van Nieuw Lekkerland en Streefkerk, zijn ook dit jaar geen slapers gezien. Omdat er geen geluid beschikbaar was, is er ook geen poging gedaan om langs-vliegers in het net te lokken.

Hierbij dan ook de oproep: zie je in de nazomer ergens een slaapplek van de boerenzwaluw meldt het ons we zullen u dankbaar zijn!

We willen alle "gastouders" weer hartelijk dank zeggen voor de prettige contacten en het verlenen van alle medewerking om ook dit jaar weer het RAS project voort te zetten.

Een bijzonder woord van dank aan Jan Schoonderwoerd die bij vrijwel alle controles aanwezig was en eigenlijk de feitelijke controles deed.

Wordt hopelijk D.V. komend jaar vervolgd.

VRIJWILLIGERS GEVRAAGD

Help mee aan natuur en educatie in de Alblasserwaard

De Natuur- en Vogelwacht “De Alblasserwaard” draait op de inzet van betrokken vrijwilligers. Dankzij hun passie voor de natuur blijven onze werkgroepen actief, het Streeknatuurcentrum levendig en educatieprojecten inspirerend. Momenteel zijn er diverse vacante posities binnen onze organisatie. Heb jij tijd, energie en liefde voor de natuur? Sluit je aan! **Heb je interesse, neem dan contact met ons op: info@nvwa.eu**

Beheerder Streeknatuurcentrum

Het hart van onze vereniging is het Streeknatuurcentrum. Als beheerder houd je het centrum draaiende: Je bent gastheer of gastvrouw voor bezoekers en activiteiten, verzorgt de koffie met appeltaart en speelt een belangrijke rol in de uitstraling van onze organisatie. Voor meer informatie neem contact op met penningmeester@nvwa.eu

Coördinator Planten- en Insectenwerkgroep

Ben jij gefascineerd door wilde bloemen, bijen, vlinders en kevers? Als coördinator organiseer je excursies en inventarisaties, breng je mensen samen en draag je bij aan onderzoek in onze prachtige regio. Je hoeft geen expert te zijn – enthousiasme en interesse zijn het belangrijkste. Voor meer informatie neem contact op met lhvanbeest@gmail.com

Coördinator Amfibieën- en Vissenwerkgroep

Help ons de waterkwaliteit én biodiversiteit in kaart te brengen! Als coördinator leid je het onderzoek naar amfibieën, vissen en hun leefgebieden. Je coördineert tellingen en werkt samen met andere natuurliefhebbers. Een unieke kans om actief bij te dragen aan waternatuur in de Alblasserwaard. Voor meer informatie neem contact op met rikvinke00@gmail.com

Ontwikkelaars en docenten lesmateriaal

Heb jij ervaring met educatie of lesontwikkeling? We zoeken vrijwilligers die lesmateriaal over natuur en landschap willen ontwikkelen én dit via cursussen en workshops willen overdragen aan geïnteresseerde bewoners van de Alblasserwaard en omstreken. Zo bouwen we samen aan kennis en betrokkenheid in onze streek.

Voor meer informatie neem contact op met nelwelschen@outlook.com

Ondersteuners educatieve activiteiten voor schoolkinderen

Vind jij het leuk om met kinderen of jongeren op pad te gaan in de natuur? We zoeken vrijwilligers die kunnen ondersteunen bij lessen, excursies en andere educatieve activiteiten. Je helpt bij het overbrengen van verwondering en kennis, een dankbare en inspirerende rol! Voor meer informatie neem contact op met scholen@nvwa.eu

Vrijwilligers voor de knotploeg

Steek je graag de handen uit de mouwen? Sluit je aan bij de knotploeg! In de wintermaanden beheren we onze karakteristieke knotwilgen. Goed voor de natuur én het landschap. Je werkt samen in een gezellige ploeg, lekker buiten en met zichtbaar resultaat. Voor meer informatie neem contact op met mat.toma@live.com

Secretaris van het bestuur

Ben jij een gestructureerd persoon die graag betrokken is bij het reilen en zeilen van onze vereniging? Dan is de rol van secretaris misschien iets voor jou!

Als secretaris ben je onderdeel van het bestuur en zorg je voor het voorbereiden en notuleren van vergaderingen, het bijhouden van correspondentie en het ondersteunen van communicatie met leden en externe partijen. Je speelt een centrale rol in het functioneren van onze organisatie – met overzicht, precisie én hart voor natuur en vrijwilligerswerk. Voor meer informatie neem contact op met penningmeester@nvwa.eu

Help mee – de natuur heeft je nodig!

Lijkt het je leuk om bij te dragen, of wil je eerst meer weten? Neem dan contact met ons op via info@nvwa.eu of spreek ons aan tijdens een bijeenkomst. Ook als je slechts af en toe beschikbaar bent, ben je van harte welkom.

Samen zorgen we voor een levende, beleefbare natuur in de Alblasserwaard. Doe je mee?

advertentie

Knotgroep De Kievit heeft haardhout beschikbaar

Wij hebben diverse soorten haardhout beschikbaar voor de verkoop.

Het betreft een mix van els, berk, hazelaar en eikenhout als ook wilgenhout

- De prijs per mix is € 60,-- per gestorte kubieke meter
- De prijs van Wilgenhout is € 40,-- per gestorte kubieke meter

Ophalen van het hout is alleen mogelijk tijdens aanwezigheid van de Knotgroep op het Centrum:

- Maandag, woensdag en zaterdag ochtend tussen 8 uur en 11:30 uur.
- Op deze ochtenden is er een aanhanger beschikbaar die tegen € 15,-- per ochtend kan worden gebruikt.

Aan huis afleveren van het haardhout zal niet in alle situaties mogelijk zijn omdat onze bestelbus niet altijd beschikbaar is.

Indien u interesse heeft, kunt u op een van de bovenstaande ochtenden langskomen:
Streeknatuurcentrum Alblasserwaard, Matenaweg 1, 3356 LS Papendrecht

of stuur een mail naar:
dekievithaardhout@gmail.com

SLIEDRECHT www.degrootschagen.nl

- Grondwerken
- Rioleringen
- Bestratingen
- Sloopwerken
- Bodemsanering

**BRUILOFTEN
VERGADERINGEN
EVENEMENTEN**

Goed geregeld!

WWW.TILGROEP.NL

KOOIJ-BOUW.nl

• NIEUWBOUW • VERBOUW • RENOVATIE

voor als het goed moet zijn!

Voor vragen bel: H.Visser Hoveniers
Nieuwland Parc 153 • 3351 LJ Papendrecht
Tel.: 078-6157889 • Mob.: 06-53257066
info@visserhoveniers.nl • www.visserhoveniers.nl

landwinkel
De Fruitheerlijkheid

Proef het landleven!

Kerkbuurt 56 Papendrecht tel. 078-6440599 openingstijden ma. t/m do. 13.30 uur-17.30 uur vrijdag 8.30 uur-20.00 uur zaterdag 8.00 uur-17.00 uur www.fruitheerlijkheid.nl	FRUIT veel fruit uit eigen boomgaard AARDAPPELEN EN GROENTEN ook biologische groenten GESCHENKPAKKETTEN STREEKPRODUCTEN 'Heerlijkheid van Papendrecht' Jam, sap, saus van fruit uit eigen boomgaard
---	---

**Hier had uw advertentie
kunnen staan!**

**Zand, grind of
grond nodig?**

Directe levering los gestort of in Big-Bag.

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag
7.00 uur tot 17.00 uur
zaterdag
8.00 uur tot 12.00 uur.

Bij Van Vliet Sliedrecht bent u aan het juiste adres voor levering van zand, grind, mijnsteen en tuingrond. Voor verhardingen leveren wij diverse soorten granulaat. Ook kunt u bij ons uw grond, puin- en tuinafval inleveren. Bestellen via de website en telefonisch.

www.vanvliet-sliedrecht.nl

Industrieweg 27
3361 HJ Sliedrecht
T 0184 415 501
E info@vanvliet-sliedrecht.nl

VAN VLIET
SLIEDRECHT

